

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak: 17/21		Arkivsaknr.:

Formaliserte ph.d.-samarbeid i form av dobbelgrader og fellesgrader

Denne saken dreier seg om forvaltning av formaliserte ph.d.-samarbeid mellom UiB og gradsgivende institusjoner i utlandet.

I forbindelse med rapportering av studentdata høsten 2020 ble Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) og Studieavdelingen (SA) oppmerksomme på en ny problemstilling forbundet med regelen i Studiekvalitetsforskriften om at UH-institusjonene skal rapportere til NOKUT om hvilke fellesgrader¹ vi gir (§ 4-2, femte ledd). For å få til en korrekt NOKUT-rapportering av hver fellesgrad, må man opprette et felles ph.d.-program i FS.

Inntil høsten 2020 har det vært praksis at fellesgrader blir tildelt, uten at det har blitt opprettet et felles ph.d.-program for dette samarbeidet². Dette har stort sett vært fellesgradssamarbeid med én eller få kandidater. Etter fullført grad, får kandidatene utstedt et ordinært UiB-vitnemål som autoritativ dokumentasjon på graden. Vitnemålet inneholder kun en merknad om at dette er en fellesgrad i samarbeid med den aktuelle partnerinstitusjonen. I de formelle kanaler, FS/DBH/NOKUT, rapporteres graden som en vanlig ph.d.-grad ved UiB, ikke en fellesgrad.

Det foreslås nå å skille mellom de ulike formene for formalisert ph.d.-samarbeid med gradsgivende institusjoner, ved å innføre begrepene dobbelgrad og fellesgrad. Formelt sett er dobbelgrad å regne som en underkategori av fellesgrad, men UiB innfører disse to som egne kategorier for lettere å skille hva det er tale om til enhver tid. **Dobbelgrad** vil være tilnærmet lik måten vi har forvaltet dette feltet tidligere, med opptak ved begge/alle institusjonene, felles bedømmelse, men med utskrift av to/flere vitnemål. **Fellesgrad** vil være for de tilfeller av samarbeid der man ser behovet for å ha egne, felles rammer for ph.d.-programmet. For fellesgrader må man opprette et programstyre som skal vedta en programbeskrivelse. Det vil bli stilt tilnærmet like krav til opprettelse av et felles ph.d.-program som til opprettelse av konvensjonelle ph.d.-program ved UiB, som forholder seg til Studiekvalitetsforskriftens paragraf om akkreditering av doktorgradsstudier³. Felles ph.d.-program skal formelt godkjennes av universitetsstyret. Fellesgrader vil typisk være egnet for formaliserte ph.d.-samarbeid med et større antall kandidater, der det gjerne stilles krav fra partnerinstitusjonen eller finansieringskilde om at man skal opprette et solid og integrert felles ph.d.-program. Fellesgrader vil bli rapportert til NOKUT.

¹ Fellesgrader i denne sammenheng betyr ikke gradene som tildeles den enkelte kandidat, men hvert enkelt tilfelle av inngåtte institusjonsavtaler om fellesgrader

² Med unntak av et felles ph.d.-program mellom MED/UiB og Hawassa/Etiopia

³ Det kan gis unntak fra kravet om minst 15 kandidater i programmet, men ellers følges kriteriene som er oppført i Studiekvalitetsforskriften

Ved å innføre skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad og kriteriene for disse, legger vi oss tett opptil UiO sin forvaltning av formaliserte ph.d.-samarbeid. En slik harmonisering kan være viktig i seg selv, da dette feltet er preget av til dels utydelig regelverk og ulik praksis institusjonene imellom.

Oppsummert er dette de to typene formaliserte ph.d.-samarbeid:

- **Dobbelgrad:** kandidatene blir tatt opp i doktorgradsprogram ved begge/alle institusjonene. Dobbelgradssamarbeid kan gjelde så få som én ph.d.-kandidat. Samarbeidsinstitusjonene må i avtaleform bli enige om de viktigste reglene som skal gjelde, spesielt for fullføringen. For øvrig forholder man seg til forskriftene fra de involverte parter. Graden blir tildelt ved begge/alle institusjonene. Vitnemål vil normalt sett bli skrevet ut ved begge/alle institusjoner, men med kryssreferanse.
- **Fellesgrad:** kandidatene blir tatt opp i et felles ph.d.-program. Programmet skal ha et eget programstyre. Formålet med et felles ph.d.-program er å lage skreddersydde rammer for behovene i den felles ph.d.-utdanningen som skal gis. Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Gradstildelingen skal være felles og et felles vitnemål skal utstedes.

Det nye skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad starter ved inngåelse av nye samarbeid etter FU sin godkjenning av de vedlagte retningslinjer. Eldre avtaler der samarbeidsformen blir beskrevet som *fellesgrad*, bør fortsatt ha benevnelsen *fellesgrad* ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Begrepet *cotutelle* fjernes fra dokumentasjonen om formaliserte ph.d.-samarbeid, først og fremst fra ph.d.-forskriften. Hovedsakelig fordi det er dårlig samstemthet mellom oversettelsen, *samveiledning*, og ideen man har om hva *cotutelle* er, som ofte er en felles- eller dobbelgrad. Eldre avtaler som blir beskrevet som *cotutelle*, kan likevel få denne benevnelsen ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Vedlagt finner man utkast til retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid.

I denne saken ønsker vi spesifikt at FU tar stilling til følgende spørsmål:

- Er begrepene *dobbelgrad* og *fellesgrad*, og prinsippene for disse, formålstjenlige?
- I retningslinjene fremholdes det at veileder ikke kan sitte i bedømmelseskomiteen. Kan det gjøres unntak for dette, når disputasen foregår ved partnerinstitusjonen og normen her er at veileder sitter i komiteen som vurderer disputasen?
- Retningslinjene legger opp til at man kan gjøre unntak fra mengdekravet på 15 kandidater, ved opprettelse av felles ph.d.-program, fordi det ikke er snakk om opprettelse av et konvensjonelt ph.d.-program. Er et slikt unntak forsvarlig?

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Vedlegg:

- Utkast til retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid